

# **ב' שיטות באיסור מלאכה בשבת**

## **1. משנה דשבת ע"ג**

משנה. אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: הזורע, והחורש, והקוצר.. הכותב שתי אותיות, והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות. הבונה והסותר, המכבה והמבעיר, המכה בפטיש, המוציא מרשות לרשות. הריאלו אבות מלאכות, ארבעים חסר אחת.

## **2. פרי מגדים או"ח בפתחה כוללת**

גם אני מסופק, אם נתן קדירה בשבת סמוך למו"ש ונתבשל בחול ומ"מ התחלה היה בשבת אם חייב חטאת, דהא כל אופה ומבשל מהתחלה מחייבין ליה א"ד הואיל ובשבת רק ח"ש תו לא מחייב חטאת. וכן נראה, עכ"ל.

## **3. גמרא ע"ג ע"ב**

הזורע והחורש. מכדי, מכרב כרבי ברישא, ליתני חורש, והדר ליתני זורע! תנא בארץ ישראל קאי, דזרעי ברישא והדר כרבי.

**תוס' שם**

מכדי מכרב כרבי ברישא והדר כו- 'לא שייך למידק הכי בהא דקתני המכבה ברישא והדר המבעיר דהכא כל סידורא דפת נקט כסדר לבד מחרישה.

## **4. רמב"ם**

מנין כל אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, ואלו הן: החרישה, והזריעה, והקצירה.. והכתיבה, והמחיקה, והשרטוט, וההבערה, והכיבוי, וההוצאה מרשות לרשות.

## **5. מרכבת המשנה שבת פ"י הכ"ד**

כל מלאכת שחייבין על עשייתה חייבין על ביטולה כמו אורג ובוצע קושר ומתיר תופר וקורע כותב ומוחק בונה וסותר מבעיר ומכבה וכו'

## **6. מהר"י חגיז**

ולי הצעיר נראה דבכולהו נקט המתקן ברישא כגון הבונה והסותר ומשום דבמבעיר הוי מקלקל להכי תני המכבה ברישא דהוי מתקן והדר מבעיר

## **7. ביצה דף כ"ב**

הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה ע"כ.

## **8. תוס' שם**

## **ב' שיטות באיסור מלאכה בשבת**

אינו ר"ל מפני שממהר כבוי דלא הוי אלא גרם כבוי וגרם כבוי ביום טוב שרי אע"פ שממהר כבויה.. אלא היינו טעמא הואיל דבאותה שעה שהוא מסתפק ממנה מכבה קצת ומכסה אורו דלא יכול לאנהורי כולי האי כי איכא שמן מועט בנר ולכך נראה ככבוי ומכאן יש להתיר קנדיל"א של שיעה גדולה לחתוך למטה ממנה כיון דבשעה שחותך אותה אינו מכחיש מאור שלה כלל אע"ג שהוא גורם לגרום כבויה שרי ודוקא לחתוך אותה באור אבל בסכין אסור מסתפק משמן בנר – חייב משום מכבה. – לפי תוס' שממעט בהירות האור וחשיב בזה למכבה. אמנם קשה דמדוע לא דן בחיוב מבעיר. דאינו משום האש שמנהיר לאחר זמן דהוי גרם. ויש לומר דפשוט דהבערה חייב בשעה שנותן שמן בנר דמיד נשרף השמן. – רב משה שטרנבוך.

### **9. חיוב בישול היכא שנשרף הדבר**

חוברת אור השבת י"ד, הגרי"י פיישר נשאל על הוצאת חלה מהמקפיא ולהניחה על דוד המים, ותירץ דמצד איסור צליה אחר אפיה אין אנו חוששין דקי"ל אין צליה אחר אפיה, \ כל מה שיש לדון הוא על הכפור שעל החלה שהוא נמס ומתבשל וזה כפור הוי דבר שעוד לא נתבשל כלל ואף דהוי מתכוין מ"מ הוי פ"ר דלא ניחא ליה הלא קי"ל שאסור מדרבנן. **מחדש שם דלא שייך איסור בישול אלא כשישאר דבר המתבשל אבל הכא כיון דהמים מתאדים והולכים להם אין כאן איסור בישול.**

לפי"ז נראה דגם בשובר עוגה שכתוב עליה אותיות אין בעיה משום מוחק דלאחר ששובר האותיות אין נשאר כלל מקום כתיבה.

וכן המעשן סיגריות ביו"ט אין בו משום מוחק כיון דגם מקום הכתב נשרף ואין כאן מקום כתיבה לא שייך כאן איסור מוחק.

### **10. חתם סופר יו"ד סימן צ"ב**

ומ"מ ענין בישול בשבת הוא שצריך להדבר המתבשל ועכ"פ נשאר בעולם משא"כ כשכלה והולך ואחר הבישול לא נשאר בידו מאומה אע"פ שבישל הדבר ההוא ולענין בשר בחלב עשה תועבה דרחמנא קפיד אמעשה הבישול ההוא...

### **11. מי טל נעילת שער סימן ב'**

הנה בדברינו בסימן הקודם נתבאר שישנם ב' שיטות ביסוד איסור מלאכה בשבת בכו"כ מהמלאכות הא' דיסוד המלאכה הוא מעשה ההתחדשות שבה והב' דיסוד המלאכה הוא מעשה הביטול שבה

## ב' שיטות באיסור מלאכה בשבת

אכן יש לעיין מהו יסוד ב' שיטות אלו ובמה תלוי הק מחלוקת ותמוה לכאורה הק שיטה דיסוד המלאכה הוא מעשה הביטול דמציאות הקודמת ולכאורה תמוה מאד לומר כן דהרי מפורש בתורה דיסוד איסור מלאכה בשבת הוא משום דבששת ימי בראשית ברא הקב"ה העולם וכל אשר בו וביום השביעי שבת וינפש ועל כן אנו מצווין ג"כ לשבות ביום השבת כמו ששבת הקב"ה ביום השבת ממלאכה. וניחזי אנן הק מלאכה ששבת ממנה הקב"ה בשבת בראשית הרי היתה המלאכה דבריאת והתהוות העולמות והרי בריאת העולם הוי בריאה יש מאין וא"כ מלאכת הקב"ה היתה מלאכת התחדשות דיש מאין וממלאכה זו שבת ביום השבת ובדוגמת זה ציונו לשבות ממלאכה ביום השבת. והנראה בזה דלא זו בלבד שאין מזה שום קושיא על הק שיטה דיסוד איסור המלאכה הוא משום מעשה הביטול דמציאות הקודמת אלא אדרבה מזה גופא נבוא לביאור הני ב' שיטות ויסוד מחלוקתם

הנה זה שאמרנו בפשיטות דמלאכת הקב"ה בששת ימי בראשית בבריאת והתהוות העולם וכו' הרי זה נקרא מלאכה יש מאין הנה באמת אין הדבר פשוט כל כך אלא דבריאת העולם גופא י"ל בב' אופנים הא' דהבריאה נקראת יש מאין והב' דהבריאה נקראת אין מיש והיינו שמצד אחד הרי העולם נקרא יש מאין שמקודם לא היה מציאות עולם גשמי וחומרי וע"י שברא הקב"ה את העולם נתחדש כאן מציאות היש דהעולם כמו שהוא עולם גשמי וכו'

אכן מצד הב' יש לקרוא לבריאת העולם בשם אין מיש והיינו שהרי עולם הוא מלשון העלם והסתר שבעולם הגשמי אין נראה אלקות בגילוי ועוה"ז הוא תחתון שאין תחתון למטה הימנו וכדי לברוא העולמות צמצם הקב"ה כביכול את האור שלא יאיר בגילוי כמו שהי' לפני בריאת העולם ואח"כ ברא עולם כזה שאין מאיר בו בגילוי אור הקב"ה וזהו תכלית כל הבריאה כדי שאנחנו בנ"י בעבודתינו בקיום התומ"צ נמשיך שיהי' האור בגילוי בעולם ותכלית גילוי אור זה יהי' בימות המשיח ותתח"מ לע"ל בב"א.

לצד זה הרי שפיר יש לקרוא לבריאת העולם בשם בריאה אין מיש והיינו שהיש האמיתי הוא הקב"ה והעולם הוא באמת אין ממש שמלא חשך והעלם והסתר שזהו אין ממש לגבי היש האמיתי ונמצא דלפ"ז נקרא מלאכת הקב"ה בבריאת העולם בשם אין מיש.